

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-11-21
Besvaras senast
2025-12-03 kl. 12.00

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:244 Överenskommelsen med Somalia

Under hösten har regeringen beskrivit den så kallade överenskommelsen med Somalia som både tydlig och transparent. Samtidigt har bistånds- och utrikeshandelsministern vid upprepade tillfällen bekräftat att det inte finns något skriftligt avtal mellan Sverige och Somalia. Detta framkom även i den interpellationsdebatt jag nyligen förde med statsrådet, där jag återkommande efterfrågade en beskrivning av hur överenskommelsen är utformad och dokumenterad.

Trots direkta frågor kunde statsrådet inte redogöra för om det finns någon form av handling – såsom minnesanteckningar, tjänsteanteckningar, underlag från UD eller Sida, så kallade non-papers eller motsvarande – som beskriver vad Sverige och Somalia faktiskt har kommit överens om. Inga sådana dokument presenterades, och inga exempel gavs.

Ändå återkommer regeringen till påståendet att upplägget är “transparent” och att “inget är hemligt”. Detta väcker en rad principiella frågor.

Transparens i statlig verksamhet bygger på att handlingar finns, att de är spårbara och att riksdagen och allmänheten kan kontrollera på vilka grunder staten fattat beslut och genomfört utbetalningar. När regeringen samtidigt säger att överenskommelsen inte finns nedtecknad är det svårt att förstå på vilket sätt transparens i egentlig mening kan åberopas.

I frånvaro av dokumentation saknas också förutsättningar för en rättssäker uppföljning. Om det inte finns något skriftligt underlag att utgå från blir det omöjligt att avgöra vilka villkor som gällt, vad Somalia förbundit sig till, hur resultat har mätts eller vilka kriterier som använts när regeringen beskriver överenskommelsen som “levererad”. Detta är särskilt problematiskt när statsrådet samtidigt framhåller upplägget som en modell som regeringen vill använda även gentemot andra länder framöver.

Därtill finns en risk att Sverige förlorar trovärdighet internationellt om biståndsmedel kopplas till informella eller muntliga uppgörelser utan dokumentation. Svenskt bistånd är avgörande för vårt anseende som en seriös och långsiktig partner. Då är det relevant att veta hur regeringen motiverar sitt påstående om transparens när själva grunden för överenskommelsen inte går att granska.

I interpellationsdebatten gavs inget svar på detta. Därför ställer jag nu frågan i skriftlig form, för att riksdagen ska få klarhet.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa:

Kan ministern ange på vilket sätt överenskommelsen med Somalia ska anses transparent och vilket underlag det finns det för överenskommelsen?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren